

**GOVOR MRŽNJE
PREMA ŽENAMA
U JAVNO-POLITIČKOM
ŽIVOTU U CRNOJ GORI:**

**ANALIZA MEDIJSKOG SADRŽAJA
(2024-2025)**

Ministarstvo ljudskih
i manjinskih prava

CENTAR ZA MONITORING I ISTRAŽIVANJE

**GOVOR MRŽNJE
PREMA ŽENAMA
U JAVNO-POLITIČKOM
ŽIVOTU U CRNOJ GORI:
ANALIZA MEDIJSKOG SADRŽAJA
(2024-2025)**

GOVOR MRŽNJE PREMA ŽENAMA U JAVNO-POLITIČKOM ŽIVOTU U CRNOJ GORI: ANALIZA MEDIJSKOG SADRŽAJA (2024-2025)

Centar za monitoring i istraživanje CeMI
Bul. Josipa Broza Tita 23a
E-mail: info@cemi.org.me
www.cemi.org.me

Urednica:

Andrea Rovčanin

Autor:

Nemanja Batrićević

Godina izdanja:

2026

**Ministarstvo ljudskih
i manjinskih prava**

Izveštaj je nastao u okviru projekta „Ravnopravno u javnosti - za siguran javni prostor u Crnoj Gori“, koji CeMI sprovodi uz finansijsku podršku Ministarstva ljudskih i manjinskih prava. Mišljenja i stavovi iznijeti u ovom izvještaju ne odražavaju nužno mišljenje Ministarstva.

SADRŽAJ

1. UVOD	7
2. TEORIJSKI I NORMATIVNI OKVIR	8
2.1 GOVOR MRŽNJE	8
2.2 RODNO ZASNOVANI GOVOR MRŽNJE I MIZOGINIJA	11
3. ULOGA MEDIJA I ODGOVORNOST ONLINE PORTALA	12
4. METODOLOGIJA	14
UZORAK MEDIJA I ODABIR TEKSTOVA	14
KLASIFIKOVANJE KOMENTARA	15
5. REZULTATI MONITORINGA MEDIJA	17
6. DODATAK: PRIMJERI MIZOGINIH KOMENTARA	24
7. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	44
PREPORUKE ZA ONLINE MEDIJE I PORTALE	45
PREPORUKE ZA INSTITUCIJE I DONOSIOCE ODLUKA	45
PREPORUKE ZA CIVILNI SEKTOR I OBRAZOVNE INSTITUCIJE	46

1. UVOD

Ovaj izvještaj nastao je na osnovu sprovedenog monitoringa medijskog sadržaja na pet online portala u Crnoj Gori (*Vijesti, Analitika, In4s, Pobjeda i CDM*), u periodu od dvije godine (2024-2025), realizovanog u okviru projekta „Ravnopravno u javnosti - Za siguran javni prostor u Crnoj Gori“, koji sprovodimo uz podršku Ministarstva ljudskih i manjinskih prava.

Projekat ima za cilj unapređenje bezbjednosti i položaja žena u javnom i digitalnom prostoru, kroz suzbijanje rodno zasnovanog govora mržnje, jačanje profesionalnih standarda u medijskom izvještavanju i osnaživanje žena koje aktivno učestvuju u političkom i društvenom životu. Poseban fokus stavljen je na identifikaciju i analizu mizoginog i diskriminatornog govora u online prostoru, kao i na unapređenje institucionalnog i medijskog odgovora na ove pojave.

Izvještaj koji je pred vama ima za cilj da doprinese boljem razumijevanju prisutstva i karakteristika rodno zasnovanog govora mržnje u digitalnom prostoru Crne Gore, kao i da pruži smjernice relevantnim akterima - medijima, donosiocima odluka i organizacijama civilnog društva za njegovo efikasnije suzbijanje i prevenciju.

2. TEORIJSKI I NORMATIVNI OKVIR

2.1 GOVOR MRŽNJE

Govor mržnje predstavlja jedan od najozbiljnijih izazova savremenih demokratskih društava, posebno kada govorimo u kontekstu sve intenzivnije komunikacije u digitalnom prostoru. Razvoj online medija i društvenih mreža omogućio je bržu i širu razmjenu informacija, ali je istovremeno otvorio prostor za širenje uvredljivog, diskriminatornog i nasilnog govora usmjerenog prema pojedincima i društvenim grupama.

Govor mržnje definisan je **Zakonom o zabrani diskriminacije** iz 2014. godine, a po preporuci Savjeta Evrope. Čl. 9 Zakona kaže: govor mržnje je svaki oblik izražavanja ideja, tvrdnji, informacija i mišljenja koji širi, raspiruje, podstiče ili pravda diskriminaciju, mržnju ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihovog ličnog svojstva, ksenofobiju, rasnu mržnju, antisemitizam ili ostale oblike mržnje zasnovane na netoleranciji, uključujući i netoleranciju izraženu u formi nacionalizma, diskriminacije i neprijateljstva protiv manjina.¹

Takođe, prema preporuci br. 15 Evropske Komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI)², **govor mržnje** obuhvata sve oblike izražavanja koji šire, podstiču, promovišu ili opravdavaju mržnju zasnovanu na netoleranciji. Ovo uključuje, između ostalog, stereotipizaciju, negativno etiketiranje, stigmatizaciju, kao i sadržaje za koje se može razumno očekivati da dovode do diskriminacije ili nasilja, čak i kada takvi ishodi nijesu direktno pozvani ili eksplicitno izraženi.

Ovaj fenomen ne smije se posmatrati kao marginalna pojava, već kao ozbiljan društveni problem koji zahtijeva sistemski odgovor. Iako je sloboda izražavanja jedno od temeljnih demokratskih prava, važno je naglasiti da svaka forma govora ne doprinosi demokratskom dijalogu, niti je nužno društveno poželjna ili pozitivna. Granica između slobode govora i govora mržnje jeste tanka i postaje posebno osjetljiva u digitalnom prostoru, gdje sadržaj može imati dalekosežne i dugotrajne posljedice.

1 CeMI, Politička ne(moć) žena postaje tradicija u Crnoj Gori, 2026, str. 38, Dostupno na: <https://cemi.org.me/me/post/politicka-nemoc-zena-postaje-tradicija-u-crnoj-gori-1356>

2 ECRI, Preporuka ECRI-ja u pogledu opšte politike br. 15 o borbi protiv govora mržnje, Vijeće Evrope 2016.

Prije svega, **Ustavom Crne Gore**³ garantuje se zaštita osnovnih prava i sloboda, uz jasno propisanu obavezu njihovog poštovanja. Istovremeno, zabranjeno je svako izazivanje ili podsticanje mržnje i netrpeljivosti, kao i svaki oblik neposredne ili posredne diskriminacije po bilo kom osnovu.

Uticao govora mržnje reflektuje se kako na žene, tako i na muškarce koji su mu izloženi, često ih obeshrabrujući da nastave aktivno djelovanje u javnom i političkom prostoru. Istovremeno, takvo okruženje može negativno uticati na pojedince koji tek razmatraju uključivanje u javni život, stvarajući osjećaj nesigurnosti i straha od javnog izlaganja. Na taj način, govor mržnje ne utiče samo na pojedince, već i na kvalitet demokratskog procesa u cjelini, ograničavajući pluralizam i slobodnu razmjenu ideja.

Posebno značajnu ulogu u suzbijanju govora mržnje imaju mediji i digitalne platforme, za koje znamo da predstavljaju ključne aktere u oblikovanju javnog narativa. Njihova odgovornost ogleda se ne samo u pravovremenom reagovanju na neprimjeren sadržaj, već i u proaktivnom djelovanju kroz unapređenje mehanizama moderiranja. Pored toga, neophodno je jačanje institucionalnih i organizacionih kapaciteta medijskih kuća i portala, kroz angažovanje stručnog kadra koji će se kontinuirano baviti identifikacijom, analizom i suzbijanjem ovakvih pojava.

Nalazi relevantnih institucija dodatno potvrđuju ozbiljnost ovog problema. Prema ocjeni **Ombudsmana**⁴, govor mržnje je i dalje prisutan u zabrinjavajućoj mjeri u javnom diskursu Crne Gore, što ukazuje na nedovoljnu efikasnost postojećih mehanizama suzbijanja. Ističe se da zloupotreba slobode izražavanja kroz širenje mržnje ugrožava osnovna ljudska prava, zbog čega sloboda govora ne može biti apsolutna.

Poseban doprinos širenju govora mržnje imaju društvene mreže i neadekvatno moderisani online sadržaji, zbog čega se naglašava potreba za efikasnijim reagovanjem, strožijim sankcijama i većom odgovornošću medija. U tom smislu, unapređenje moderiranja i jačanje kapaciteta medijskih i digitalnih platformi predstavljaju ključne korake u suzbijanju ovog fenomena.

U definisanju i razumijevanju pojma govora mržnje, značajnu ulogu imaju međunarodni standardi i dokumenti koji pružaju normativni okvir za njegovo prepoznavanje i suzbijanje.

³ Ustav Crne Gore, čl. 6, čl.7 i čl. 8 stav 1

⁴ Vijesti, dostupno na: <https://www.vijesti.me/vijesti/drustvo/763098/ombudsman-govor-mrznje-i-dalje-je-u-zabrinjavajucoj-mjeri-prisutan-u-javnom-diskursu-crne-gore>

Prema **Preporuci Komiteta ministara Savjeta Evrope br. R(97)20⁵** o govoru mržnje, ovaj pojam obuhvata „sve oblike izražavanja koji šire, raspiruju, podstiču ili pravdaju rasnu mržnju, ksenofobiju, antisemitizam i druge oblike mržnje zasnovane na netoleranciji“. Posebno je značajno Načelo 1 ove preporuke, koje se tiče govora mržnje, naročito onog koji se širi posredstvom medija, a koje ističe da vlade, javne institucije i državni službenici imaju posebnu odgovornost da se uzdrže od izjava koje mogu biti protumačene kao govor mržnje ili koje mogu podstaći diskriminaciju i netoleranciju. Ovim se ukazuje na važnost odgovornosti nosilaca javnih funkcija, čiji javni nastupi imaju potencijal da oblikuju društvene norme i utiču na javni diskurs.

Sa druge strane, preporuka naglašava i ulogu medija u kontekstu govora mržnje. Naime, Načelo 6 ukazuje da nacionalno zakonodavstvo treba da pravi jasnu razliku između odgovornosti autora govora mržnje i odgovornosti medija koji, u okviru svoje informativne funkcije, prenose i analiziraju takve sadržaje od javnog interesa. Ovim se nastoji obezbijediti ravnoteža između borbe protiv govora mržnje i očuvanja slobode informisanja i izražavanja.

Preporuka Komiteta Savjeta Evrope R(97) 21⁶ o medijima i promovisanju kulture tolerancije predviđa da problem netolerancije zahtijeva razmatranje kako u javnosti, tako i unutar medijskih kuća. Preporuka ukazuje na potrebu izvještavanja zasnovanog na činjenicama i istinitim podacima o rasizmu i netoleranciji, o oprezima u izvještavanju kada je riječ o napetosti među zajednicama, o izbjegavanju pogrdnih stereotipa prilikom opisivanja pripadnika kulturnih, etničkih ili vjerskih zajednica, kao i o potrebi da mediji skreću pažnju javnom mnjenju na zla netolerancije itd.

U kontekstu ovog istraživanja, poseban fokus stavlja se na govor mržnje usmjeren prema ženama u javnom i političkom životu, koji često poprima specifične rodno zasnovane oblike. Za razliku od opštih oblika govora mržnje, napadi na žene u politici nerijetko uključuju seksualizovane uvrede, komentare o fizičkom izgledu, osporavanje kompetencija na osnovu roda, kao i korišćenje stereotipa koji žene prikazuju kao manje sposobne za obavljanje javnih funkcija.

5 Preporuka br. R (97) 20 Komiteta ministara državama članicama o „govoru mržnje“.

6 Preporuka br. R (97) 21 Komiteta ministara državama članicama o medijima i promovisanju kulture tolerancije, 1997.

2.2 RODNO ZASNOVANI GOVOR MRŽNJE I MIZOGINIJA

Rodno zasnovani govor mržnje predstavlja specifičan oblik govora mržnje koji je usmjeren prema ženama na osnovu njihovog pola i roda. U skladu sa savremenim razumijevanjem ovog fenomena, on ne obuhvata isključivo otvorene i direktne uvrede, već i suptilnije oblike izražavanja koji doprinose reprodukciji rodnih stereotipa, stigmatizaciji i marginalizaciji žena u javnom prostoru.

Za razliku od opštih oblika govora mržnje, rodno zasnovani napadi često su usmjereni na lične karakteristike žena, uključujući njihov fizički izgled, privatni život ili rodne uloge, umjesto na njihove profesionalne kompetencije i političke stavove. Ovakav narativ doprinosi delegitimizaciji žena u javnom i političkom životu, šaljući poruku da njihovo prisustvo u tim sferama nije ravnopravno niti poželjno.

Rodno zasnovani govor mržnje može se manifestovati kroz različite oblike, uključujući vrijeđanje, stereotipizaciju, omalovažavanje i osporavanje autoriteta žena. Posebno je izražen u digitalnom prostoru, gdje anonimnost i nedostatak efikasne kontrole omogućavaju učestalije i intenzivnije napade, često bez osjećaja odgovornosti. Online platforme i medijski portali često postaju mjesta na kojima se ovakvi sadržaji šire velikom brzinom, naročito kroz komentare korisnika/ca.

U tom kontekstu, mizoginija se može posmatrati kao jedan od ključnih oblika rodno zasnovanog govora mržnje. Ona podrazumijeva negativne stavove, predrasude i neprijateljski odnos prema ženama, koji se manifestuje kroz ponižavanje, seksualizaciju, omalovažavanje i negiranje njihovih sposobnosti. Mizogini narativi često su duboko ukorijenjeni u društvenim normama, zbog čega se nerijetko percipiraju kao društveno prihvatljivi ili bezazleni, iako imaju ozbiljne i dalekosežne posljedice po položaj žena u društvu.

Nalazi istraživanja Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) ukazuju da su žene koje obavljaju funkcije u Vladi i druge javne dužnosti u Crnoj Gori posebno izložene rodno zasnovanom uznemiravanju na društvenim mrežama. Ovi oblici nasilja obuhvataju različite prakse zastrašivanja i diskreditacije, uključujući pozive na nasilje, narušavanje privatnosti, praćenje, uvredljiv i prijeteći sadržaj, kao i zloupotrebu privatnih materijala.⁷

⁷ CeMI, Politička (ne)moć žena postaje tradicija u Crnoj Gori, 2026

3. ULOGA MEDIJA I ODGOVORNOST ONLINE PORTALA

Online portali danas predstavljaju jedan od dominantnih i primarnih izvora informisanja i prostora javne debate u Crnoj Gori. Za razliku od tradicionalnih medija, digitalni mediji omogućavaju neposrednu interakciju publike kroz komentare, što dodatno povećava njihov uticaj na oblikovanje javnog mnjenja. Upravo zbog toga, njihova odgovornost ne završava objavljivanjem sadržaja, već obuhvata i aktivno upravljanje prostorom za komentarisanje i pravovremeno reagovanje na štetne sadržaje.

Iako je sloboda izražavanja jedno od temeljnih demokratskih prava, ona nije apsolutna. Govor mržnje, naročito kada podstiče diskriminaciju i degradaciju po osnovu pola, ne uživa isti stepen zaštite i zahtijeva pravovremenu reakciju medijskih aktera, regulatornih tijela i nadležnih institucija.

Poseban izazov predstavlja činjenica da digitalni medijski prostor omogućava brzo širenje štetnih sadržaja, dok anonimnost korisnika i nedovoljno razvijeni mehanizmi moderacije dodatno otežavaju njihovo suzbijanje. U takvom ambijentu, online portali često postaju prostor normalizacije mizoginog i diskriminatornog govora.

Amnesty International je u izvještaju iz marta 2022. konstatovao da su mizoginija, govor mržnje i vjerska netrpeljivost u Crnoj Gori u porastu, uprkos postojećim zakonima koji predviđaju sankcije za takve pojave. Iako **Zakon o medijima**⁸, propisuje obavezu online portale uklanjanja spornih komentara u roku od 60 minuta od trenutka saznanja ili prijave, u praksi se ova odredba gotovo ne primjenjuje, odnosno nema zabilježenih slučajeva kažnjavanja portala ili naloga zbog govora mržnje.

Regionalni nalazi dodatno potvrđuju ozbiljnost problema govora mržnje u digitalnom prostoru. Prema podacima Reporting Diversity Network-a⁹, tokom izvještajnog perioda na nivou Zapadnog Balkana evidentirana su 523 slučaja govora mržnje, pri čemu su etnička pripadnost i rod bile među najčešćim osnovama targetiranja. Posebno je značajno da je gotovo trećina dokumentovanih slučajeva imala interseksionalni karakter, što ukazuje da se rodno zasnovani govor mržnje često prepliće sa političkom, etničkom i drugim oblicima diskriminacije.

8 Zakon o medijima, čl. 26, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/a7360bf9-e540-4e1e-806b-cd0131c25466>

9 Reporting Diversity Network, Monitoring Report on Hate Speech in the Western Balkans, June 2024.

Zakonodavni okvir Crne Gore, uključujući Zakon o medijima i Zakon o zabrani diskriminacije, predviđa sankcionisanje govora mržnje, ali tužilaštva rijetko pokreću postupke, dok ne postoji poseban zakon o borbi protiv govora mržnje. Ovakva situacija ukazuje na visok prag tolerancije društva i institucija prema rodnoj diskriminaciji i nasilju, što značajno utiče na učešće žena u javnom i političkom životu i obeshrabruje ih da aktivno učestvuju u demokratskim procesima.

Uprkos postojećim regulatornim mehanizmima, online mediji u Crnoj Gori i dalje se suočavaju sa značajnim izazovima u oblasti moderacije sadržaja. Ove izazove dodatno usložnjavaju dominacija globalnih digitalnih platformi, finansijski pritisci na medijske kuće, nedovoljni kapaciteti za profesionalnu obuku zaposlenih, kao i sklonost pojedinih medija ka senzacionalističkom i polarizujućem sadržaju radi povećanja online vidljivosti.¹⁰

Istovremeno, u Crnoj Gori postoji razvijen normativni i strateški okvir koji reguliše oblast medija i zaštitu ljudskih prava. **Zakonom o nacionalnom javnom emiteru** ¹¹definisana je obaveza proizvodnje i emitovanja sadržaja koji odgovaraju javnom interesu, uključujući oblasti demokratije, kulture i socijalne inkluzije, uz poštovanje principa jednake zastupljenosti svih društvenih grupa, bez obzira na njihove političke stavove, vjersku pripadnost, kulturnu ili etničku pripadnost, jezik, rasu itd. Takođe, zakon propisuje obavezu promovisanja rodne ravnopravnosti i eliminacije stereotipa, govora mržnje i diskriminacije u medijskom prostoru.

Etički kodeks novinara Crne Gore¹² jasno propisuje zabranu objavljivanja sadržaja koji podstiču neprijateljstvo ili mržnju prema licima na osnovu pola, čime se rodno zasnovani govor mržnje prepoznaje kao direktno kršenje profesionalnih standarda novinarske etike. Posebna odgovornost online portala ogleda se u uspostavljanju jasnih pravila moderacije korisničkih komentara, budući da odsustvo efikasne kontrole može omogućiti kontinuirano širenje rodno zasnovanog govora mržnje.

Sve navedeno ukazuje da u Crnoj Gori formalno postoje zakonski i etički mehanizmi za sprečavanje i sankcionisanje govora mržnje u digitalnom prostoru, ali njihova nedosljedna primjena značajno umanjuje njihovu efikasnost. Nalazi predstavljeni u ovom izvještaju dodatno potvrđuju da je rodno zasnovani govor mržnje i dalje prisutan u komentarima na online portalima, što ukazuje na potrebu jačanja odgovornosti medijskih aktera i efikasnijeg institucionalnog nadzora.

¹⁰ „Samoregulacija u Crnoj Gori: Izazovi i prilike“, DAMAR, OEBS, Ministarstvo kulture i medija, 2024.

¹¹ Zakon o Nacionalnom javnom emiteru RTCG, čl.9

¹² Kodeks novinara i novinarki Crne Gore, str. 13

4. METODOLOGIJA

UZORAK MEDIJA I ODABIR TEKSTOVA

Ovo istraživanje je bazirano na korpusu koji čine onlajn članci i pripadajući komentari korisnika. Materijal je odabran sa vodećih crnogorskih medijskih portala, u periodu od dvije godine (2024-2025). Kako bismo osigurali reprezentativnost naših nalaza, odabrali smo pet medija koja su među najčitanijim u Crnoj Gori – **Vijesti**, **Analitika**, **CdM**, **In4s** i **Pobjeda** – i koji istovremeno obuhvataju širok spektar ideoloških perspektiva unutar Crne Gore.

Za prikupljanje cjelokupnog sadržaja relevantnog za analizu korišćen je specijalizovani softver za automatsko prikupljanje podataka sa javnih stranica medijskih portala (tzv. *web scraping*). Namjenskom softveru je data instrukcija da za svaki od relevantnih članaka prikupi sljedeće podatke: naslov, uvod, puni tekst članka, datum objavljivanja, broj komentara i tagova. Nakon što su prikupljeni podaci o člancima, softver je sakupio i odgovarajuće komentare. Podaci o komentarim uključuju: tekst komentara, vremensku oznaku, pseudonim komentatora i broj lajkova/dislajkova. Svaki komentar povezan sa člankom je prikupljen i sačuvan u posebnu bazu podataka.

Prvi metodološki zadatak prilikom prikupljanja podataka odnosio se na definisanje kategorije „relevantnih članaka“. Ovaj odabir je urađen koristeći **dva kriterijuma**. U prvom koraku, relevantnost članka utvrđena je korišćenjem ključnih riječi. Izdvojeni su svi članci koji sadrže tag sa imenom osoba koje su obuhvaćene studijom. Iako je spisak ženskih osoba koje potencijalno predstavljaju populaciju relevantnu za ovo istraživanje velik, nije bilo moguće uključiti sve žene u politici. Stoga, odlučili smo se da u interesu izvodljivosti studije, odaberemo manji uzorak žena koje su u dosadašnjem periodu prepoznate kao česte mete mizoginije u crnogorskom javnom/političkom prostoru. Osim toga, vodili smo računa da se prilikom selekcije zadrži raznovrsnost uzorka po najmanje dva osnova. Prvo, da odabrane ličnosti dolaze iz raznih oblasti društvenog djelovanja: političarke, liderke u civilnom sektoru i novinarke. Drugo, unutar grupe žena koje su politički angažovane bilo je važno odabrati predstavnike vlasti, opozicije i nezavisne poslanice, te predstavnice izvršne i zakonodavne vlasti. **Finalni spisak političarki** koje su uključene u analizu uključuje pripadnice svih većih političkih subjekata: Aleksandra Vuković Kuč (političarka, DPS), Zdenka Popović (političarka, DCG), Jelena Nedović (političarka, PES), Jelena Borovinić Bojović (političarka, ZBCG), Jevrosima Pejović (političarka, nezavisna poslanica), Slađana Kaluđerović (politi-

čarka, SNP), Vesna Bratić (političarka, UCG), Anđela Vojinović (političarka, DCG), Naida Nišić (političarka, PES), Draginja Vuksanović Stanković (političarka, SDP), Dragica Sekulić (političarka, DPS/SEP), Jelenka Andrić (političarka, PES), Tea Gorjanc Prelević (civilni sektor, HRA), Milka Tadić Mijović (novinarka, Vijesti), Vannja Čalović Marković (civilni sektor, MANS), Jelena Jovanović (novinarka, Vijesti), Tamara Nikčević (novinarka, Pobjeda).

S obzirom na činjenicu da važan dio monitoringa medija na temu mizoginije podrazumijeva analizu komentara i reakcija javnosti, poželjno je izdvojiti tekstove u kojima su navedene ženske osobe centralna tema članka. U tom smislu, tagovi kao ključne riječi nijesu dovoljan kriterijum za odabir, jer je najčešće više ličnosti povezano sa istim člankom. Iz tog razloga, u **drugoј fazi selekcije** izdvojeni su tekstovi koji, osim u tagu, imena i prezimena navedenih ženskih ličnosti sadrže u naslovu ili u uvodu teksta. Na taj način možemo garantovati da su odabrane žene u politici neosporno ključni akter odabranih tekstova i samim tim i meta pratećih komentara.

KLASIFIKOVANJE KOMENTARA

U fazi kodiranja tekstualnih materijala, svaki od prikupljenih komentara klasifikovan je po osnovu dva kriterijuma: (1) da li sadrži elemente mizoginije i (2) ko je meta mizoginog komentara. Ovakav pristup nam omogućava da sistematično analiziramo ne samo razlike u frekventnosti mizoginog sadržaja u komentarima medija, već i da potencijalno identifikujemo šablon targetiranja. Proces klasifikovanje komentara sastojao se od ručnog kodiranja od strane obučenog koderara. Skup podataka za obuku koderara sadržao je 10% (1,600) nasumično izvučenih komentara. Na taj način je osigurano da je kodiranje „uvježbano“ imajući u vidu približno jednak broj komentara sa svih portala, iz različitih vremenskih perioda i sa fokusom na sve ličnosti obuhvaćene analizom. Nakon pilot kodiranja, pristupilo se raspodjeli ostatka uzorka, koji je podijeljen na jednake djelove (po ~5,000 komentara).

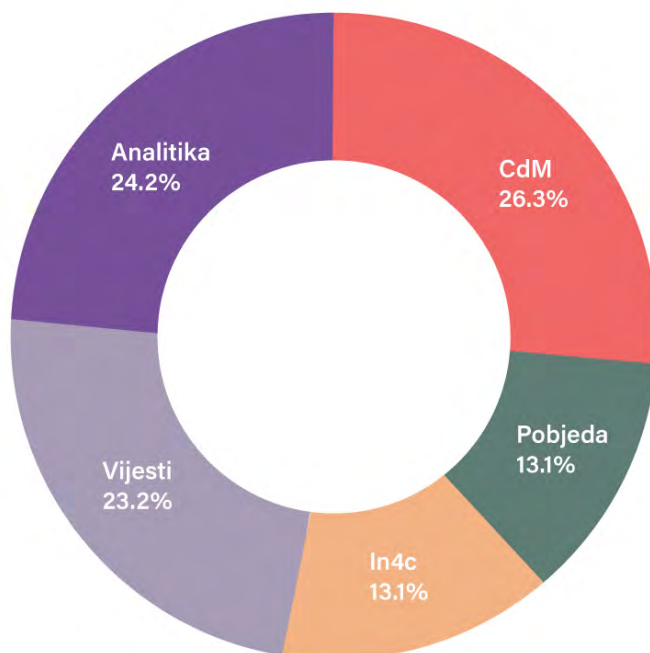
Za potrebe ovog istraživanja, mizoginija je definisana kao rodno zasnovana diskreditacija, vrijeđanje i korišćenje retorike koja je seksualizovana i uključuje govor mržnje prema ženama. Ovo, dakle, podrazumijeva ispoljavanje negativnih komentara sa ciljem da se ponize žene u javnom prostoru, da se iste osramote ili da im se naruši lična i profesionalna reputacija. Pod ovu definiciju mizoginije spadaju negativni komentari koji se fokusiraju na rodnu dimenziju i koji se mogu smatrati seksualizovanim retorikom. Istovremeno, ovo znači da lične uvrede koje se ne

odnose na rodnu dimenziju (npr. „četnikuša“, „milogorka“) nijesu tretirane kao mizogine, dok bi kao takve bile kodirane sve seksualizovane uvrede („frustrirana“, „nemajka“, „nerotka“ itd). Tipičan primjer komentara koji odgovaraju ovoj definiciji uključuju seksualnu objektivizaciju žena u politici, svodeći ih isključivo na njihov fizički izgled („od svega što rečenog, ovđe je njena samo slika“), suprostavljanje fizičkog izgleda profesionalnoj kompetentnosti („lijepa je, ali nije najpametnija“), negiranja prava ženama da se bave politikom ili javnim poslom („dama se ne bavi politikom“ ili „vrati se u kuhinju“), kao i direktne uvrede („alapača“, „zmija“, „baba“, „frustrirana“ itd.). Dodatak na kraju ovoga izvještaja sadrži širi spisak primjera karakterističnih mizoginih komentara sa svakog od istraživanih onlajn portala.

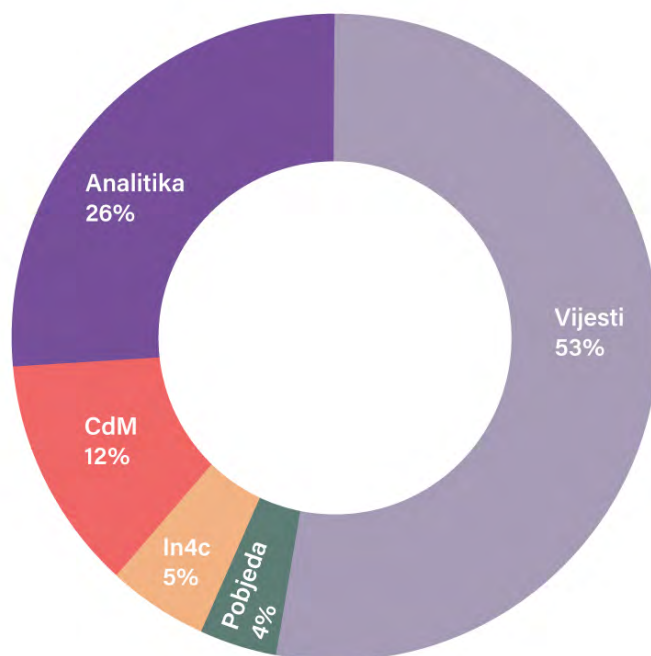
5. REZULTATI MONITORINGA MEDIJA

Populacija analiziranog medijskog sadržaja obuhvata ukupno 1,441 članak na pet crnogorskih online portala tokom perioda 2024-2025, fokusiran na odabrane ženske ličnosti. **Grafik 1.** prikazuje razlike između portala kada je u pitanju udio tekstova u kojima se pojavljuju navedene ličnosti u posljednje dvije godine (2024-2025). Najveći udio članaka čini korpus pronađen na portalu **CdM** (26%), dok je udio članaka na portalu **Analitika** i **Vijesti** samo neznatno manji (24% i 23%). Istovremeno, značajno manji broj relevantnih tekstova identifikovan je na portalima **In4c** (13%) i **Pobjeda** (13%).

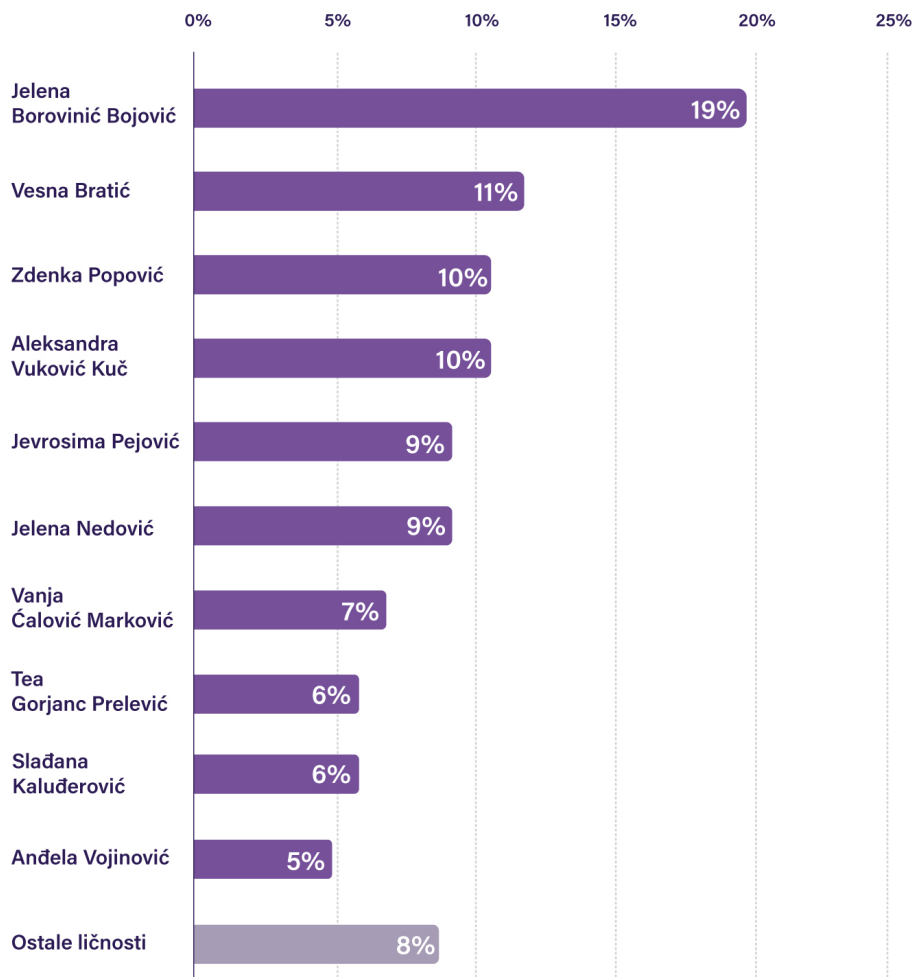
Grafik 1. Udio medija u ukupnom broju analiziranih članaka

Na svih 1,441 relevantnih članaka, sakupljeno je ukupno 16,468 komentara (u prosjeku 11 komentara po članku). Kada su u pitanju komentari, identifikovali smo neuporedivo veću razliku među portalima (**Grafik 2.**). Naime, 53% svih komentara ostavljenih na odabranim člancima dolaze sa **Vijesti**, 26% sa **Analitike**, a ostatak sa **CdM-a** (12%), **In4c** (5%) i **Pobjeda** (4%).

Grafik 2. Udio medija u ukupnom broju analiziranih komentara

Kada govorimo o ličnostima u odnosu na koje je bilo najviše reakcija javnosti (komentara), tu neosporno prednjače političarke. Članci u čijem središtu se nalaze osam političarki odgovorno je za gotovo četiri petine (79%) svih komentara (Grafik 3.). Među njima, ubjedljivo najviše komentara izazvali su tekstovi povezani sa Jelenom Borovinić-Bojović (ZBCG, 19%), a onda i Vesnom Bratić (UCG, 11%), Zdenkom Popović (DCG, 10%), Aleksandrom Vuković Kuč (DPS, 10%), Jelenom Nedović (PES, 9%), Jevrosimom Pejović (9%), Slađanom Kaluđerović (6%) i Anđelom Vojinović (5%). Osim njih, na spisku najkomentarisanijih članaka našli su se i dvije žene iz NVO sektora, Vanja Čalović Marković (7%) i Tea Gorjanc Prelević (5%).

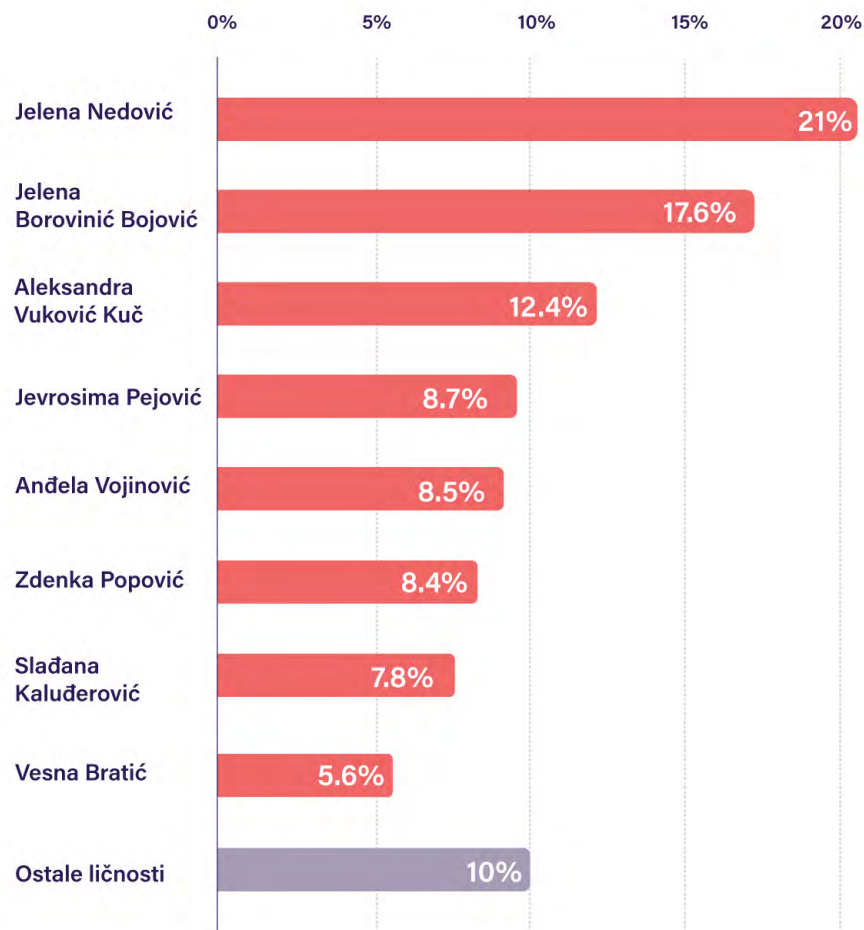
Grafik 3. Udio komentara razvrstan po akterima članaka

Procent ukupnog broja komentara

Od ukupno 16,468 komentara, identifikovali smo 823 komentara koji sadrže elemente mizoginije, što čini nešto oko 5%. Od sedamnaest žena u političkom životu Crne Gore koje smo uzeli u uzorak, 91% svih mizoginih komentara upućeno je prema osam političarki. Grafik 4. prikazuje rang ličnosti shodno tome koji udio mizoginih komentara je upućen njima. Na čelu liste nalaze se Jelena Nedović (21%) i Jelena Borovinić Bojović (18%). Kada je u pitanju raspodjela mizoginih komentara po portalima, od svih identifikovanih komentara koji odgovaraju ovom opisu (823), 44% se nalazi na portalu **Vijesti**, 28% na **Analitici**, **CdM** 14%, **In4c** 8%

i **Pobjeda** 6%. Ova raspodjela, prirodno, u velikoj mjeri korespondira sa ukupnim brojem komentara na ovim portalima. Samom činjenicom da na ovim portalima ima više komentara, očekivano je da na njima bude i više mizoginih komentara.

Grafik 4. Udio mizoginih komentara razvrstan po akterima članaka

Procent ukupnog broja mizoginih komentara

Naša analiza je takođe ukazala na značajne razlike u targetiranju žena u zavisnosti od medija na kojem je članak objavljen. U **Tabeli 1.** identifikovane su dvije najčešće mete mizoginije na analiziranim onlajn portalima. Raspodjela jasno ukazuje na šablon targetiranja žena u politici koje su percipirane kao ideološki/politički suprotstavljene većem dijelu publike konkretnih portala. Tako su na portalima **Analitika, CdM, Vijesti i Pobjeda** najčešće mete mizoginije bile Jelena Nedović (PES), Jelena Borovinić Bojović (ZBCG) i Zdenka Popović (DCG), dok su na por-

talu In4c najčešće targetirane Aleksandra Vuković Kuč (DPS) i Jevrosima Pejović (nezavisna poslanica). Od svih mizoginih komentara na portalu **Vijesti**, Jelena Nedović je meta bila u 17%, a na **Analitici** u 34% slučajeva. Sa druge strane, ka Aleksandri Vuković Kuč je upućeno više od pola (55%) od svih mizoginih komentara pronađenih na člancima objavljenim na portalu **In4c**. Jelena Borovinić Bojović bila je meta nešto manje od trećine (28%) komentara na portalu **Analitika**.

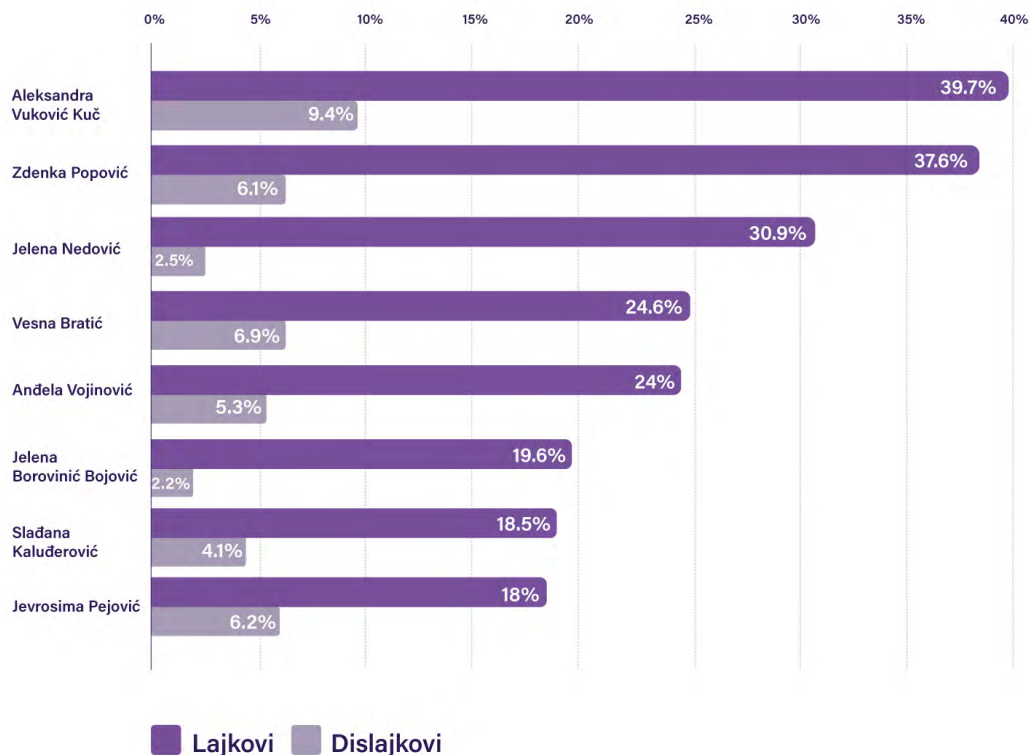
Tabela 1. Najčešće mete mizoginih komentara (po portalima)

Mediji	Najčešća meta (%)	Druga najčešća meta (%)
Analitika	Jelena Nedović (34%)	Jelena Borovinić Bojović (22%)
CdM	Zdenka Popović (26%)	Jelena Borovinić Bojović (21%)
In4c	Aleksandra Vuković Kuč (55%)	Jevrosima Pejović (10%)
Pobjeda	Jelena Borovinić Bojović (28%)	Jelena Nedović (22%)
Vijesti	Jelena Nedović (17%)	Jelena Borovinić Bojović (15%)

Na kraju, analizirali smo i broj lajkova i dislajkova koji su u prosjeku zabilježeni kod svakog mizoginog komentara. Dok analiza komentara daje jasan uvid u učestalost i najčešće mete mizoginije na portalima u Crnoj Gori, naša mogućnost generalizacije ostaje veoma limitirana. Naime, autori komentara su malobrojna grupa politički veoma zainteresovane publike. Iz tog razloga, ne možemo biti sigurni u kojoj mjeri zaključke možemo generalizovati na širu populaciju. Jedini uvid u odnos šire javnosti prema mizoginiji u onlajn prostoru nude nam reakcije publike u formi lajkova i dislajkova. **Grafik 5.** sadrži podatke o tome na koji način je šira publika na portalima reagovala na mizogine komentare upućene ženama u politici. Podaci su podijeljeni shodno meti komentara i rangirani u opadajućem smjeru.¹³

¹³ Na Grafiku su prikazane uključene samo ličnosti za koje smo mogli identifikovati dovoljno velik broj mizoginih komentara (više od 30), na bazi kojih je moguće izračunati prosjek.

Grafik 5. Prosječan broj lajkova/dislajkova mizoginih komentara

Najveći broj lajkova, u prosjeku, dobili su mizogini komentari na račun Aleksandre Vuković Kuč (približno 40). Međutim, mizogini komentari na njen račun zavrijedili su i rekordan broj dislajkova (oko 9). Nakon poslanice DPS, na najviše odobravanja u publici naišli su mizogini komentari na račun Zdenke Popović (približno 38) i Jelene Nedović (31 lajkova). Istovremeno, sa užeg spiska targetiranih žena najmanje pozitivnih reakcija je bilo na mizogoniju prema Jevrosimi Pejović. Upadljivo je da su u svim slučajevima, mizogini komentari dobili višestruko veći broj lajkova nego dislajkova. U prosjeku mizogini komentari zavrijedili su 26 lajkova, dok je na istima bilo, u prosjeku, svega 5 dislajkova. Drugim riječima, mizogini komentari na portalima, u prosjeku, zavređuju pet puta veći broj pozitivnih nego negativnih reakcija. Na osnovu ovih podataka možemo zaključiti da postoji visok nivo odobravanja ovakvih retoričkih praksi u široj čitalačkoj publici u Crnoj Gori.

Analiza rezultata monitoringa pokazuje da mizogini govor mržnje na crnogorskim online portalima, iako procentualno ne čini dominantan dio ukupne komunikacije,

predstavlja kontinuirano prisutan i jasno prepoznatljiv obrazac digitalnog nasilja. Posebno je značajno da mizogini komentari nijesu ravnomjerno raspoređeni, već su izrazito koncentrisani na ograničen broj politički eksponiranih žena, što ukazuje na selektivno targetiranje žena koje aktivno učestvuju u javnom i političkom životu. Posebno zabrinjava podatak da mizogini komentari u prosjeku dobijaju višestruko više pozitivnih nego negativnih reakcija, što ukazuje na postojanje značajnog stepena društvene tolerancije prema ovakvim oblicima verbalnog nasilja u digitalnom prostoru.

6. DODATAK: PRIMJERI MIZOGINIH KOMENTARA

VIJESTI

Naslovna • Vijesti • Politika

Vuković Kuč: Mandić će svakako biti smijenjen, vidjećemo kada

“On državu bagateliše i na različite načine pokušava da je ponizi, spotakne, zaustavi u njenom napredovanju ka strateškom cilju – Evropskoj uniji (EU)”, rekla je Vuković Kuč

👁️ 22789 pregleda 358 reakcija 127 komentar(a)

komita od niksica

11-11-2024 22:28h

Prijavi komentar

Kuvaj rucak,udaj se,ti da odlucujes o necemu...😂

+3

-1

ODGOVORI

Vuković Kuč: Vlast pokazala nepoštovanje prema Kosovu

“Tražimo zvanični odgovor od MVP zašto je Vlada bojkotovala prijem održan u ambasadi Republike Kosovo i da li je taj nediplomatski čin zapravo cijena koju mora da plati za podršku koju dobija od Andrije Mandića i bivšeg DF-a u cjelini”

vitezserbski

29-02-2024 23:13h

Prijavi komentar

Kafe-kuvarica

+47

-10

ODGOVORI

Vuković Kuč: Uz Pejović smo u njenoj borbi za principe demokratije

"A posebno u demontaži mačističkog shvatanja politike, čiji protagonisti pokazuju svoje gubitničko lice i u ponašanju prema njoj. Njihova mizoginija kao izraz političkog kukavičluka i moralne krize neće proći! Preziremo je i ustajemo protiv nje"

👁️ 12666 pregleda f 29 reakcija 💬 29 komentar(a)

zen

24-12-2024 06:19h

Prijavi komentar

Zna li da savija kore za pitu?

+15

-2

ODGOVORI

[Naslovna](#) • [Vijesti](#) • [Politika](#)

Zakonodavni odbor nije prihvatio amandman Pejović na sporazum sa UAE

"Možemo doći u situaciju da investitor može za deset dana doći do dokumentacije za hotel, a onda da mu treba moje zemljište za parking, pa da bude državni interes da mu se ustupi", kazala je nezavisna poslanica Jevrosima Pejović

Milisa05

23-04-2025 10:03h

Prijavi komentar

Dama se ne bavi politikom!

+0

-1

ODGOVORI

Dva slobodna dana zbog bolnih ciklusa: Pejović danas podnosi inicijativu za uvođenje menstrualnog odsustva

Pejović pojašnjava da bi samo žene koje imaju dijagnozu sekundarne dismenoreje kao što su endometrijoza, polip, miom, suženje vrata materice i slično imale pravo na dva dana plaćenog odsustva. Tvrdi da bi ta inicijativa, pored vraćanja dostojanstva ženama, doprinijela boljoj prevenciji oboljenja kao što je karcinom

 SSoic
08-03-2025 12:48h Prijavi komentar

Mora da joj je bolna.

+8 -13 ODGOVORI

Pravda
08-03-2025 12:27h Prijavi komentar

I muškarci imaju dva dana u mjesecu kad su isfrustrirani... pravda za muškarce

+11 -4 ODGOVORI

Borovinić Bojović: Oštro osuđujem nanošenje povrede u fizičkom napadu na Pićan, nedostojan čin navodnih profesionalaca

"Ovo je, nažalost, još jedan primjer nasilničkog ponašanja koje je još uvijek prisutno u našem društvu, a posebno agresivan karakter poprima u odnosu prema ženama koje se bave politikom"; poručila je predsjednica Skupštine Glavnog grada

👁 12302 pregleda **f** 46 reakcija 💬 46 komentar(a)

Толстојевски

11-01-2025 18:29h

Prijavi komentar

Плавуша... и то природна... и то ти је то... 🙄

+9

-3

ODGOVORI

Толстојевски

11-01-2025 18:41h

Prijavi komentar

Питам за комшину - фарба ли се лијечница или је природна "плавуша"? 🙄

+7

-2

ODGOVORI

Naslovna • Vijesti • Politika

Ćinćur optužila Đurovića da je psovao Pejović

"Je li to crnogorsko i/ili srpsko poštovanje žene, sestre i kćeri?! Je li vam to dalo vaše dugogodišnje demokratsko i poslaničko iskustvo?! Razgovaraćemo mi još o ovakvoj 'demokratiji'", napisala je Ćinćur u objavi na lksu

👁️ 25271 pregleda **f** 194 reakcija 💬 59 komentar(a)

micko

23-12-2024 19:57h

Prijavi komentar

Dvije ispaljene starice.

+18

-19

ODGOVORI

ANALITIKA

Nedović: Abazović pravio Vladu sa Đukanovićem, URA i DPS i danas djeluju sinhronizovano

Prilikom svakog ključnog glasanja stoje na istoj strani, potvrđujući kontinuitet političkog savezništva, ocjenjuje poslanica PES

D

Daki_neregistrovani

07.12.2025. 20:33

Evo zle žene sa pijace !!! Žene traze da imaju više predstavnika u parlamentu , ako su ovakve kao ova zmijustina i ona prevarantkinja ljiljanic bolhe da ih je manje

👍 42 🗨️ 1 ↩️ Odgovori

N

nina_neregistrovani

07.12.2025. 20:23

Koja je ovo frustrirana žena

👍 51 🗨️ 1 ↩️ Odgovori

Predsjednica Skupštine Glavnog grada nije sigurna da li će danas biti sjednice

Borovinić-Bojović: Ne znam hoće li danas biti kvoruma, niko ne želi dogovore sa DPS-om

Dolazak na sjednicu je pitanje odgovornosti odbornika i svako odlaganje direktno ide na štetu građana Podgorice, saopštila je predsjednica Skupštine Glavnog grada Podgorica Jelena Borovinić Bojović.

B

Bodin_neregistrovani

25.03.2024. 10:02

Ne zna se jesi li ljepša ili pametnija...

👍 6 🗨️ 0 ↩️ Odgovori

"Je li im i sad 'Veka kraljica' ili kriminalka"

Vojinović: Presuda Medenici primjer drugima, da vidimo ko je sljedeći

Poslanica Demokrata Anđela Vojinović oglasila se povodom današnje presude bivšoj predsjednici Vrhovnog suda Vesni Medenici od godinu i devet mjeseci zatvora za zloupotrebu položaja putem podstrekavanja.

lajanje_neregistrovani

02.12.2025. 12:44

Kako je moguć prelazak iz kokodakanje, do juče, u lajanje danas??

👍 44 🗨️ 1 ↩️ Odgovori

"Baš me zanima koji je sljedeći potez vladajuće većine"

Pejović: Iza političkih svađa obično stoji pljačkanje naroda i budžeta

Predsjednica Posebnog kluba poslanika Jevrosima Pejović kritikovala je poslanike parlamentarne većine koji, kako je kazala, otkazuju sastanke u Briselu kako bi išli u šoping, te poručila da je u Sjedinjenim Američkim Državama bila primana na višem nivou nego predsjednik Skupštine Andrija Mandić.

Kongres_neregistrovani

16.11.2025. 05:23

Pa i ja bi se uvijek radije sastao sa Jevrosimom no sa 😏 Andrijom . Mnogo je atraktivnija i ljepša a čak i nešto mladja .

👍 8 🗨️ 1 ↩️ Odgovori

Placeno_bolovanje_neregistrovani

16.11.2025. 08:41

@Ranko_neregistrovani Jevrosima majka je prijatna žena jedino malo davi sa bolnim ciklusima .

👍 0 🗨️ 1 ↩️ Odgovori

Burna prepirka potpredsjednice Skupštine i poslanika Socijaldemokrata

Popović tvrdi da je Zirojević optužio da „ganja mlade muškarce“, a on da je to laž

Jučerašnju raspravu u parlamentu o kandidatima za sudije Ustavnog suda obilježila je i burna prepirka između potpredsjednice Skupštine Zdenke Popović i poslanika SD-a Nikole Zirojevića, koja je uslijedila nakon što je Popović Zirojeviću, nakon dvije opomene, oduzela riječ.

S

Supa_neregistrovani

15.10.2025. 06:56

Piletina je sladja od žilavog kokota

👍 23 🗨️ 1 ↩️ Odgovori

Borovinić-Bojović: Gradnju kolektora odgoditi dok ne bude dogovora

"Jedina moguća varijanta je dogovor iz kojeg će svi biti zadovoljni, a vjerujem da je on moguć. To kompleksno pitanje treba odložiti za trenutak kad budemo u potpunosti sigurni da li smo ili nismo postigli dogovor", poručila je

J

Jozo_neregistrovani

26.08.2025. 10:16

Kokosko znaci vi se dogovarate a pare od Eu ako se ne dogovorite povlace .

👍 8 🗨️ 0 ↩️ Odgovori

CdM

POLITIKA

Popović: Sve kolegkinice i kolege koje su bile u sali mogu potvrditi da mi je Živković uputio prijetnje

🕒 18/07/2025 10:06 Izvor: CdM

Ljepotan

Ajde Zdenka spremaj ručak i kolače i svima dobro.

👍 2 | 0 👎

POLITIKA

Vojinović predložila DPS-u: Možda bi trebalo da prebace svoju stranku u Venecuelu ili Siriju?

🕒 10/04/2025 14:24 Izvor: CdM

Zdenka Petrol

Bravo pametnice! Jesi li to sama smislila ili ti je neko pomogao?

👍 10 | -2 👎

DRUŠTVO

Borovinić Bojović: Mijenjamo izgled Podgorice

🕒 03/04/2025 12:13 Izvor: CdM

Jecaaa

Plastici izgled usana 🤔🤔🤔🤔

👍 10 | 0 👎

🕒 03/04/2025 12:56

POLITIKA

Pejović: Podnijeću inicijativu za uvođenje menstrualnog odsustva

Ssss

Kad udje u menopauzu, kako provjeriti.

👍 1 | 0 👎

🕒 07/03/2025 00:29

Predata lista Za budućnost Podgorice; Borovinić Bojović: Sa nama ne postoji nikakva neizvjesnost

Botun

A dje su vam omražene muške perjanice no ste isturili ove nepoznate djevojke da se sekaju sa kutijama?

 8 | -4

POLITIKA

Vojinović: Vujiović sigurno neće odgovarati DPS-u koji nosi titulu glavnog razarača kulturne i medijske scene Crne Gore

🕒 29/09/2025 16:37 Izvor: CdM

Cccse

Što je jezičava ova mamina nasljednica u parlamentu.

 0 | -1

In4c

Насловна [Политика](#) [Топ 0](#)

Партија треба Вашу помоћ: Разговори Меденице и Вуковић Куч уочи парламентарних избора 2020.

GRANADIN каже:

05.07.2024 у 20:17

Dvije zmijurine otrovnice ne zna se ko je veća

 42

Одговори

Насловна [Политика](#) [Топ 0](#)

И „Милова пионирка“ Вуковић Куч напала СДТ: Раде реваншистички, селективно и нетранспарентно!

Dragan каже:

25.04.2024 у 12:35

Кућ (ка)

 21 20

Jana каже:

25.04.2024 у 13:38

Da, da, Kučka!

17 22

Одговори

Издвојено [Политика](#)

Вуковић Куч: И да 5.000 људи прича црногорским он ће бити службени, а да српским прича и преко 50% он ће бити у службеној употреби

Momisicki student 70-tih каже:

05.11.2024 у 08:38

Tačno. Pametan I pravi odgovor za kokosku

3

Одговори

[Политика](#)

Вуковић Куч о утакмици: Црногорски навијачи се извинили за Дубровник и стоички претрпјели одбијање извињења од малограђана и полусвијета

Kazo каже:

19.11.2025 у 12:51

Stavim ti ga pod šešir !

10 3

Одговори

[Насловна](#) [Топ 0](#)

Вуковић-Куч најавила побуну у српским градовима: “Крећемо са протестима у општинама гдје је држава најугроженија”

Jana каже:

26.09.2025 у 20:08

„Kultura nedojeba.ih“.

18 1

Одговори

[Изабрано](#) [Политика](#)

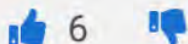
Пејовић предала иницијативу – прочитајте ко све има право на менструално одсуство два дана мјесечно

Milena kaže:

14.03.2025 y 08:29

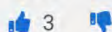
O šta radi Jevrosima diskrecija

BanananaBalkanu kaže:

14.03.2025 y 10:29

Oo Jevrosima, ima li vaginalnih tegoba kad se obijaju svjetske destinacije, ili su 'tegobe' ko rukom odnešene kad si u Rejkjaviku, Njujorku, Tbilisiju...? Da li je ovaj veseli karavan tvojih kolegica iz Skupštine i Vlade bolovao u Njujorku prilikom posjete UN kad smlatiše 50k eurića??
Oo Jevrosima...

Pobjeda

Ona je ocijenila da ovakvo postupanje nije samo profesionalno problematično, već da duboko kompromituje ugled načelnika

Vojinović: Lazarević prilikom posjete hrvatskog ministra brodu „Jadran“ naložio skidanje ikona

cezar_neregistrovani

Ja mislim od ovog saopštenja da je tvoja samo slika 🤔🤔🤔

15.01.2025. 19:28 • [Odgovori](#)

 29 1

Ljiljanić dobila poziciju zamjenice gradonačelnika, dok će Demokrate svog kandidata predložiti sutra

Dogovorena vlast u Podgorici: Mujović gradonačelnik, Borovinić-Bojović predsjednica Skupštine Glavnog grada

Milos_neregistrovani

Bravo, glavno je da su im usne napumpane a Podgorica neka se davi u smecu.

26.12.2024. 22:30 • [Odgovori](#)

 19 6

Šušić: Borovinić Bojović pozvala Mujovića i Rakčevića na razgovor, Mujović spreman da priča o formiranju vlasti

neutral_neregistrovani

dzaba baba

30.09.2024. 21:33 • [Odgovori](#)

 21 3

Predsjednica Skupštine Glavnog grada čestitala novoizabranom premijeru Srbije

Borovinić Bojović: Nama je posebno drago što je na čelo Vlade Srbije došao čovjek porijeklom iz Kuča

Budo_neregistrovani

Plastika se teško razlaže.

03.05.2024. 12:44 • [Odgovori](#)

 1 0

Predsjednica Skupštine Glavnog grada čestitala novoizabranom premijeru Srbije

Borovinić Bojović: Nama je posebno drago što je na čelo Vlade Srbije došao čovjek porijeklom iz Kuča

polako_te_neregistrovani

e sto me cerate da vam pisem kako sam bio na izložbu slikara oskar KOKOŠKA !!!!!

02.05.2024. 23:59 • [Odgovori](#)

 4 1

7. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Nalazi ovog istraživanja potvrđuju da rodno zasnovani govor mržnje na crnogorskim online portalima nije sporadična pojava, već stabilan obrazac digitalne komunikacije koji odražava dublje društvene i političke tenzije. Iako formalni pravni i etički mehanizmi za sprječavanje ovakvih pojava postoje, njihova ograničena primjena pokazuje da institucionalni odgovor još uvijek nije dovoljno efikasan.

Analiza raspodjele mizoginih komentara po portalima ukazuje da rodno zasnovani napadi nijesu ravnomjerno usmjereni, već prate jasne obrasce političke i ideološke polarizacije. Činjenica da su na različitim portalima najčešće targetirane političarke koje se percipiraju kao ideološki suprotstavljene dominantnom dijelu njihove publike pokazuje da se mizogini narativi često koriste kao instrument političke diskreditacije. Ovakav obrazac ukazuje da rodna pripadnost u ovim slučajevima ne predstavlja jedini osnov napada, već se koristi kao dodatni mehanizam delegitimizacije žena u političkom prostoru. Time mizoginija prevazilazi okvir individualnih uvreda i postaje sredstvo političkog obračuna koje dodatno produbljuje postojeću društvenu polarizaciju.

Dodatno, visok nivo pozitivnih reakcija na mizogine komentare ukazuje na zabrinjavajući stepen normalizacije ovakvog narativa među dijelom online publike. Ovakvi podaci pokazuju da problem nije ograničen isključivo na pojedince koji direktno plasiraju mizogini govor mržnje, već da i oni korisnici koji kroz lajkove i druge oblike podrške odobravaju takav sadržaj aktivno doprinose njegovom širenju i legitimisanju u digitalnom prostoru. Na taj način šalje se poruka da je ovakav vid verbalnog nasilja društveno prihvatljiv, čime se dodatno ohrabruju akteri koji ga proizvode. To nam ukazuje na potrebu šire društvene promjene svijesti građana i građanki, kao i na neophodnost jasnijeg društvenog i institucionalnog osuđivanja rodno zasnovanog govora mržnje, kako bi se ovakvi obrasci komunikacije prestali posmatrati kao uobičajen dio online javne debate.

Nalazi ovog izvještaja ukazuju na potrebu dosljednije primjene postojećih zakonskih mehanizama, unapređenja moderacije sadržaja na online portalima, jačanja medijske odgovornosti i kontinuirane edukacije javnosti o štetnosti mizoginog govora mržnje.

PREPORUKE ZA ONLINE MEDIJE I PORTALE

- Online mediji treba da uspostave jasnije i efikasnije mehanizme moderacije korisničkih komentara, uz precizno definisanu odgovornost uredništva za uklanjanje sadržaja koji sadrže govor mržnje i rodno zasnovano verbalno nasilje. Pored dosljednije primjene zakonskih obaveza, neophodno je razvijati i interna pravila moderacije koja će omogućiti pravovremeno reagovanje na štetne sadržaje i smanjiti njihovu normalizaciju u digitalnom prostoru.
- Uspostaviti transparentne i javno dostupne smjernice za komentarisane koje eksplicitno zabranjuju rodno zasnovani govor mržnje, seksističke uvrede i druge oblike verbalnog nasilja prema ženama u javnom prostoru.
- Ojačati urednički nadzor nad korisničkim komentarima, posebno na sadržajima koji se odnose na žene u politici i druge javno eksponirane žene, imajući u vidu njihovu čestu izloženost mizoginim napadima.
- Organizovati kontinuirane obuke za novinare/ke, urednike/ce i moderator/ke komentara o prepoznavanju, prevenciji i suzbijanju rodno zasnovanog govora mržnje.
- Razvijati odgovornije medijske prakse koje neće podsticati senzacionalizam i polarizaciju radi povećanja online angažmana publike.

PREPORUKE ZA INSTITUCIJE I DONOSIOCE ODLUKA

- Osigurati dosljedniju primjenu postojećih zakonskih mehanizama koji se odnose na govor mržnje i diskriminaciju u digitalnom prostoru.
- Ojačati institucionalni nadzor nad primjenom Zakona o medijima, posebno u dijelu koji se odnosi na obavezu uklanjanja nezakonitih komentara.
- Razmotriti unapređenje zakonodavnog okvira kroz preciznije definisanje i efikasnije sankcionisanje rodno zasnovanog govora mržnje u online prostoru.
- Podsticati saradnju između institucija, medija, civilnog sektora i digitalnih platformi u cilju efikasnijeg reagovanja na govor mržnje.
- Razvijati javne kampanje i politike usmjerene na promociju rodne ravnopravnosti i digitalne kulture zasnovane na poštovanju ljudskih prava.

PREPORUKE ZA CIVILNI SEKTOR I OBRAZOVNE INSTITUCIJE

- Nastaviti monitoring govora mržnje i mizoginog sadržaja u digitalnom prostoru kroz kontinuirana istraživanja i javno transparentno izvještavanje.
- Jačati programe medijske i digitalne pismenosti, sa posebnim fokusom na prepoznavanje i prijavljivanje govora mržnje.
- Organizovati edukativne kampanje koje će ukazivati na štetne posljedice rodno zasnovanog verbalnog nasilja i podsticati aktivno društveno osuđivanje ovakvih obrazaca komunikacije.
- Podsticati veću podršku ženama koje su izložene online nasilju, posebno ženama aktivnim u politici i javnom životu kroz kampanje, programe podrške i sl.

